

Vlaams
Parlement

stuk **1529** (2011-2012) – Nr. 5
ingediend op 4 mei 2012 (2011-2012)

Ontwerp van decreet

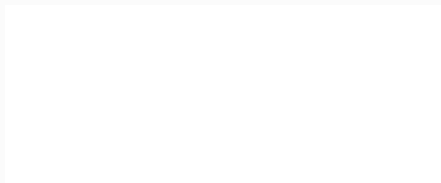
houdende wijziging van het tarief
op het recht op verdelingen en gelijkstaande overdrachten

Advies

van het Rekenhof

Advies met betrekking tot de amendementen namens de meerderheidsfracties op het ontwerp van decreet houdende de wijziging van het tarief op het recht op verdelingen en ge- lijkstaande overdrachten

Voorwerp van de adviesvraag

De voorzitter van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting van het Vlaams Parlement heeft in zijn brief van 25 april 2012 het advies van het Rekenhof gevraagd aangaande de amendementen die op 24 april namens de meerderheidsfracties werden ingediend op het ontwerp van decreet houdende de wijziging van het tarief op het recht op verdelingen en gelijkstaande overdrachten¹.

Het ontwerp van decreet kadert in de eerste en vervroegde aanpassing van de Vlaamse begroting voor 2012. Met de tariefverhoging van het verdelingsrecht² van 1% tot 2% wil de Vlaamse Regering de begrotingsontvangsten voor het jaar 2012 doen toenemen met 30 miljoen euro. Om die meerontvangst te realiseren ging de Vlaamse Regering uit van een inwerkingtreding van de tariefaanpassing op 1 april 2012.

Het eerste amendement ingediend namens de meerderheidsfracties beoogt een sociale correctie op de verhoging van het verdelingsrecht in geval van verdeling bij echtscheiding of stopzetting van wettelijke samenwoning. Meer bepaald wordt in die gevallen voorzien in een abattement van 50.000 euro, verhoogd met 20.000 euro per kind dat recht geeft op kinderbijslag. Het tweede amendement beoogt de budgettaire neutralisatie van de sociale correctie door een bijkomende verhoging van het tarief van het verdelingsrecht met 0,5%: het huidige tarief van 1% wordt gewijzigd in 2,5%.

Tijdens de commissiebespreking van 24 april 2012 motiveerde de Vlaamse minister van Financiën en Begroting de budgetneutraliteit van de amendementen t.o.v. het ontwerp van decreet als volgt. Indien wordt uitgegaan, op jaarbasis, van ongeveer 8.000 gevallen van verdeling bij echtscheiding of stopzetting van wettelijk samenwonen en van gemiddeld 2,5 kinderen per betrokken gezin, dan betekent het abattement jaarlijks een minderontvangst van ongeveer 20 miljoen euro ($= 8.000 \times (50.000 + (2,5 \times 20.000)) \times 2,5\%$), die echter wordt gecompenseerd door een meerontvangst van ongeveer 20 miljoen euro als gevolg van de bijkomende tariefverhoging met 0,5%.

Advies van het Rekenhof

De raming die aan de basis ligt van het ontwerp van decreet gaat er van uit dat bij een tarief van 1% het verdelingsrecht op jaarbasis ongeveer 40 miljoen euro opbrengt. Een verhoging van dat tarief met 1% leidt tot een bijkomende ontvangst van 40 miljoen euro op jaarbasis of 30 miljoen euro over 9 maanden. Dit ligt in de lijn van de realisaties van vorige jaren. In de jaren 2009, 2010 en 2011 bedroegen de ontvangsten voor het Vlaams Gewest voor het verdelingsrecht aan een tarief van 1% respectievelijk 36,6 miljoen, 38,2 miljoen en 41,1 miljoen euro.

¹ Stuk 1529 (2011-2012) – Nr.1

² Het recht geregeld bij de artikelen 109 tot 114 van het Wetboek der Registratie-, Hypotheek-, en Griffierechten.

Het Rekenhof heeft in zijn verslag over het onderzoek van de aanpassing van de Vlaamse begroting 2012 over het effect van de ontvangstenmaatregelen gesteld dat het onvoorzichtig is deze al in de begrotingsraming op te nemen zolang er geen zekerheid is dat een tijdige wijziging van de wetgeving mogelijk is. De nagestreefde datum van inwerkingtreding van de verhoging van het verdelingsrecht bedoeld bij het ontwerp van decreet houdende de wijziging van het tarief op het recht op verdelingen en gelijkstaande overdrachten, namelijk 1 april 2012, kan niet worden gehaald. De meeropbrengst voor de begroting 2012 op basis van het (ongewijzigde) ontwerp van decreet zal dus waarschijnlijk minder zijn dan het geraamde bedrag van 30 miljoen euro.

Wat de door de meerderheidsfracties ingediende amendementen betreft is de beoogde budgetneutraliteit afhankelijk van de mate waarin de gehanteerde hypothesen inzake het aantal gevallen van echtscheiding of stopzetting van wettelijk samenwonen waarbij het verdelingsrecht van toepassing is en inzake het aantal kinderen van de betrokken gezinnen, overeenstemmen met de realiteit. De Vlaamse minister van Financiën en Begroting gaat uit van jaarlijks 8.000 gevallen van verdeling bij echtscheiding of stopzetting van wettelijk samenwonen met gemiddeld 2,5 kinderen.

Het Rekenhof heeft hierover geen specifieke statistieken gevonden en kon die ook niet op korte termijn bekomen bij de FOD Financiën die vooralsnog instaat voor de inning van het verdelingsrecht. De opbrengsten van het verdelingsrecht zouden niet zijn opgesplitst in subcategorieën.

Algemene statistieken met betrekking tot het aantal echtscheidingen³ en stopzettingen van wettelijk samenwonen laten niet toe relevante conclusies te trekken over dat deel ervan waarbij tot verdeling van onroerende goederen wordt overgegaan. In geval de onroerende goederen aan derden worden verkocht of in geval de betrokken gezinnen geen onroerende eigendom bezitten is het verdelingsrecht immers niet van toepassing.

Op basis van de algemene bevolkingsstatistieken van de FOD Economie (Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie) kan wel een zinvolle conclusie worden getrokken over het gemiddeld aantal kinderen.

Voor het Vlaams Gewest ziet de verdeling van de private huishoudens opgedeeld naar het aantal personen, alleenwonenden niet meegerekend, op 1 januari 2010 er als volgt uit:

aantal personen	2	3	4	5	6	7	8 en meer
aantal huishoudens	897.737	406.307	357.077	121.646	34.033	9.592	6.211

³ Aantal echtscheidingen voor het Vlaams Gewest in 2010: 13.711, (bron: FOD Economie, Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie)

Dit komt neer op een gemiddelde van 2,9 personen per gezin. Er kan bijgevolg worden aangenomen dat dit gemiddelde gezin twee ouders en één kind ten laste omvat. Dit is enerzijds een veralgemening want de cijfers omvatten bijvoorbeeld ook de éénoudergezinnen. Anderzijds omvatten de cijfers ook de gezinnen met kinderen en andere personen die niet (meer) ten laste zijn. Aangenomen kan worden dat die elementen tegen elkaar opwegen en dat een gemiddeld gezin in Vlaanderen dus één kind ten laste omvat. Dit lijkt weinig maar er dient rekening mee gehouden dat de bestaanscyclus van een gezin doorgaans even veel jaren zonder als met kinderen telt. De vraag kan worden gesteld of het gemiddelde van één kind ook representatief is voor huishoudens in scheiding. Hierover beschikt de FOD Economie slechts over partiële cijfers. Van de 13.711 echtscheidingen die in 2010 in het Vlaams Gewest zijn geteld, waren er 3.057 waarvan het aantal betrokken kinderen ten laste is gekend. De verdeling daarvan ziet er als volgt uit:

aantal kinderen	geen kinderen	1	2	3	4	5 en meer
aantal echtscheidingen	1.098	904	811	190	35	19

Dit komt neer op gemiddeld 1,1 kind ten laste per echtscheiding, dus iets hoger dan het algemene gemiddeld aantal kinderen per gezin. Over het aantal kinderen betrokken bij stopzetting van wettelijk samenwonen zijn geen cijfers bekend maar er zijn geen redenen om aan te nemen dat daarbij beduidend meer kinderen zouden zijn betrokken dan bij echtscheiding.

Derhalve is de hypothese dat bij de vaststelling van het verdeelrecht bij echtscheiding of stopzetting van wettelijk samenwonen gemiddeld 2,5 kinderen betrokken zijn waarschijnlijk een overschatting. Die overschatting kan tot gevolg hebben dat de amendementen leiden tot een hogere ontvangst dan zou zijn bekomen bij de regeling van het ongewijzigde ontwerp van decreet.